

Мајор РАДКО МОЧИВНИК

ОРУЖАНЕ СНАГЕ АТЛАНТСКОГ ПАКТА

После скоро једногодишњих прелиминарних разговора и припрема, министри иностраних послова САД, Велике Британије, Француске, Канаде, Италије, Белгије, Луксембурга, Холандије, Данске, Норвешке, Португалије и Исланда потписали су 4 априла 1949 године у Вашингтону **Североатлантски пакт**.

Овим пактом колективне безбедности, који садржи 14 тачака, предвиђа се узајамна помоћ чланица потписница пакта и у случају агресије на једну или више њих сматра се као да је напад извршен на све остале. Уколико до таквог напада дође, земље потписнице обавезне су да предузму одговарајуће мере, укључујући и употребу одговарајуће силе, у циљу да поново успоставе и сачувају безбедност североатлантског подручја.

Територија на коју се односе одредбе уговора, поред метрополских територија земаља потписница, обухвата и Алжир и Француску Северну Африку, британске колоније — Малту и Гибралтар, америчке, британске и француске окупационе зоне у Немачкој и Аустрији, западне секторе Берлина, англо-америчку зону Слободне Територије Трста и поседе земаља потписница у Атлантском Океану (Бермундска, Бахаманска и Азорска острва и острво Мадеру).

Стварању организације пакта приступило се одмах после потписивања уговора и она је у основи разрађена и оформљена у току 1949 године. Данашња организација обухвата следећа руководећа тела (види шему 1):

Савет Атлантског пакта је највиши орган, у који по чл. 9 улазе министри иностраних послова земаља потписница. Он је овлашћен да образује потчињене органе за спровођење одредаба уговора. Састаје се редовно једанпут годишње, а, по потреби, и ванредно. Главни задаци Савета су: разрада стратегиског плана у основним линијама, решавање економских, финансиских и административних питања у оквиру пакта и опште руковођење комитетима.

У времену када Савет не заседа, његове послове решава Савет заменика који сачињавају заменици министара иностраних послова. Савет заменика је стално тело са седиштем у Лондону.

Савет непосредно руководи Комитетом одбране, Економско-финансиским комитетом и Управом за планирање прекоокеанског поморског транспорта.

Комитет одбране, по правилу, сачињавају министри одбране земаља чланица. Састаје се редовно једном годишње, а по потреби ванредно. Задатак му је да предузима потребне мере за састављање заједничких војних планова у сагласности са упутствима и политичком линијом Савета, као и да руководи Управом за производњу наоружања и опреме и Војним комитетом.

Управа за производњу наоружања и опреме усклађује производњу у оквиру пакта сагласно потребама оружаних снага и даје предлоге Комитету одбране по питању расподеле сировина и задатака појединим националним војним индустријама.

Војни комитет састоји се од начелника генералштабова земаља чланица пакта или њихових претставника. Војни комитет даје предлоге Комитету одбране по војним питањима и одређује опште војне смернице за рад Сталној групи која му је непосредно подређена.

Комитет војних претставника састоји се од претставника оних земаља које нису заступљене у Сталној групи. Комитет војних претставника је саветодавно тело Сталне групе и непосредно је везан за Војни комитет.

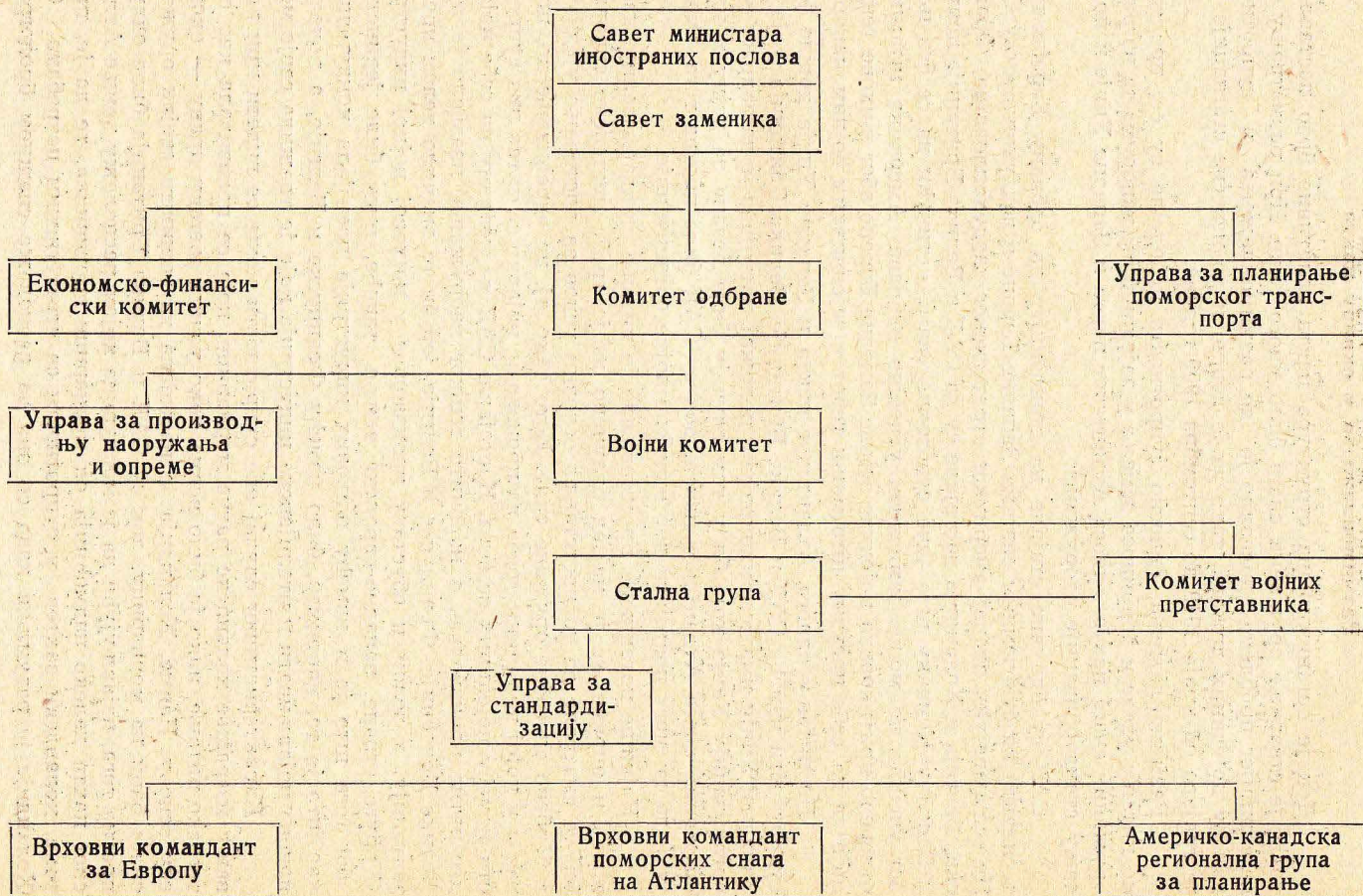
Стална група је, уствари, основно руководеће војно тело пакта. Иако формално ради под руководством Војног комитета, она у пракси разрађује све војне планове, руководи читавом војном организацијом и даје директиве главним командантима оружаних снага пакта. Чланови сталне групе су генерал Омар Бредли, претседник Заједничког одбора начелника генералштабова војске, морнарице и ваздухопловства САД, ваздухопловни маршал Велике Британије Виљем Елиот и генерал-лајтнант Пол Ели, бивши начелник генералштаба ваздухопловства Француске. Седиште Сталне групе је у Вашингтону.

Сталној групи потчињени су Управа за стандардизацију, која има да спроводи стандардизацију наоружања и опреме оружаних снага пакта, врховни командант оружаних снага за Европу, врховни командант поморских снага на Атлантику и Канадско-америчка регионална група за планирање.

Почетна организација пакта имала је осим Канадско-америчке, још четири регионалне групе за планирање: Северно-европску, Западно-европску, Јужно-европско-западно-медитеранску и Северно-атлантску. Регионалне групе имале су привремени карактер. Оне су имале задатак да припремају и састављају одбранбене планове за своје подручје и да на основу тога одреде потребну јачину снага и средстава, образују војне команде и приступе формирању јединица.

Када су крајем 1950 и почетком 1951 године формиране команде за Европу и Атлантик, наведене четири регионалне групе укинута су. Постоји још Канадско-америчка група за коју нема знакова да ће бити ускоро замењена војном командом, пошто не претстоји непосредна опасност од агресије на амерички континент.

Шема бр. 1 — Организација Атлантског пакта

Размимоилажења у оквиру пакта

Док је организациона структура пакта релативно брзо постављена, дотле је стварање оружаних снага било много теже. При разматрању овог најважнијег проблема долазило је до размимоилажења и супротности између појединих држава, тако да је дошло и до извесне стагнације која је трајала од краја 1949 до септембра 1950 године.

Размимоилажења, односно супротности испољиле су се, пре свега, по питању удела и доприноса земаља у заједничким напорима за изградњу оружаних снага пакта, односа Атлантског пакта и Западне Уније и по питању стандардизације наоружања.

САД су одлучно стајале на становишту да одбрану Европе треба заснивати на сувоземним снагама Западне Европе и ваздухопловству САД. Не оспоравајући значај америчког стратемиског ваздухопловства, Француска, Белгија и Холандија настојале су да САД и Велика Британија пошаљу у Западну Немачку што јаче сувоземне снаге, истичући да се без њиховог учешћа не може замислити успешна одбрана. Америчка штампа је отворено критиковала поједине земље Западне Европе због њихове тенденције да на себе преузму што мањи терет у заједничким војним напорима.

По питању односа Атлантског пакта и Западне Уније дошло је до супротности између САД и Велике Британије. Велика Британија, која је у Западној Унији имала доминирајући положај, настојала је да задржи војну организацију Уније која би у том случају била везана за војну команду оружаних снага Атлантског пакта, док су САД биле против тога, сматрајући да не могу постојати две одвојене војне организације.

Највише потешкоћа претстављало је питање стандардизације наоружања и опреме, те је најзад одлучено да је треба постепено спровести, јер се сматрало да то претставља основни услов за постизање уједначене и борбено способне оружане силе. Исто тако, тј. на одређивање ко, шта и где и у којој количини треба да производи, појавио се читав низ супротности између појединих земаља. Настојање САД да преузму на себе највећи део ратне производње, а нарочито тешког наоружања, изазвало је отпор Велике Британије, Француске и Белгије, јер би то значило делом преоријентацију, а делом и обуставу производње у њиховој војној индустрији. С друге стране, западно-европске земље, такође, нису биле јединствене због тога што је и између њихових индустрија постојала конкуренција, као што је то, например, било између Француске и Белгије, а почела се поново појављивати и италијанска индустрија која је тражила своје место.

Карактеристичан случај ове супротности може се видети при решавању изградње холандске ратне морнарице, која се показивала као стратемиско питање, иако је било веома лако уочити његову праву — економску основу. Наиме, Холандија је настојала да тежиште својих оружаних снага баци на морнарицу, док су САД и Велика Британија биле одлучно против тога, изјављујући да је морнарица којом располажу земље Атлантског пакта далеко надмоћнија од морнарице противника, те да је, према томе, холандски захтев у супротности са стратемиским потребама. Став Холандије је разумљив када се зна да располаже снажном бродогради-

лишном индустријом и да у погледу наоружања сувоземне војске већим делом зависи од увоза.

Због ових и других мање важних супротности није било озбиљнијих изгледа да ће оружане снаге Атлантског пакта у ближој будућности моћи да постану стварност све до агресије у Кореји, када је дошло до прекретнице у решавању тога питања. Агресија у Кореји показала је да Европа може врло лако постати друга Кореја, уколико Запад не буде спреман да се супротстави агресији, а било је очито да није спреман. Западни блок био је, додуше, и раније свестан своје слабости у Европи, али све до корејских догађаја није ју довољно озбиљно схватио. Непосредна опасност општег рата довела је, с једне стране, до огромног програма наоружања и повећавања оружаних снага САД, којима се почетком 1951 године прикључила и Велика Британија својим трогодишњим планом наоружања, а с друге стране, оживела је и убрзала припреме око стварања оружаних снага Атлантског пакта. Због тога је Савет пакта на заседању у Њујорку 26 септембра 1950 године донео одлуку да се што пре образују оружане снаге које ће бити довољно јаке да одврате агресора и одбране Западну Европу.

Овако нагао преокрет у погледу припрема око стварања оружаних снага, наравно, не значи да су горе наведене супротности нестале. Међутим, остаје чињеница да је непосредна ратна опасност, до које је дошло услед империјалистичких прохтева и агресивне политике Совјетског Савеза, зближила капиталистичке земље на Западу, потисла у страну многе супротности, а неке ублажила, као на пример ону у погледу стандардизације наоружања. Наиме, САД су по том питању донекле промениле свој ранији став и пристале на већи удео западно-европских земаља у производњи наоружања. Ово се може образложити тиме што САД до агресије у Кореји, изгледа, нису рачунале да би могло ускоро доћи до рата, тако да би у том случају њихова индустрија могла у потпуности да подмири војне потребе чланица пакта, што не би био случај у условима опасности од скорашњег рата. Промена става САД имала је знатан утицај на решавање проблема стандардизације, јер је крајем априла 1951 године издато званично саопштење да је постигнута сагласност за око 400 предмета ратне опреме.

Одлука о формирању оружаних снага

На поменутом заседању у Њујорку, Савет атлантског пакта решио је да Комитет одбране разради и спроведе у живот одлуку о образовању оружаних снага, придржавајући се следећих основних смерница:

1. — Оружане снаге пакта треба да буду под политичким и војним руководством одговарајућих тела организације Атлантског пакта.

2. — Оружане снаге треба ставити под централизовану контролу, а Врховном команданту треба дати овлашћења која ће му омогућити да јединице појединих земаља организује и обучи као јединствену целину како за време мира, тако и за време рата.

3. — Врховни командант треба да има штаб у коме ће бити заступљени претставници свих земаља које дају војску у оружане снаге пакта.

4. — За стратегиско руководство оружаних снага одговара Стална група.

Средином децембра 1950 године у Бриселу су одржана заседања Савета Атлантског пакта и Комитета одбране. Тим поводом издат је заједнички коминике у коме се изјављује да је постигнута сагласност у погледу јачине оружаних снага пакта и о наименовању генерала Ајзенхауера за врховног команданта за Европу.

Одмах после завршеног заседања Савета Атлантског пакта, у Бриселу се састао Консултативни савез Западне Уније (министри иностраних послова Велике Британије, Француске, Белгије, Холандије и Луксембурга) и одлучио да се војна организација Уније укључи у војну организацију Атлантског пакта, што значи да је, насупрот енглеском, победио амерички став. На основу ове одлуке, војна организација Западне Уније престала је да постоји.

Врховна команда за Европу

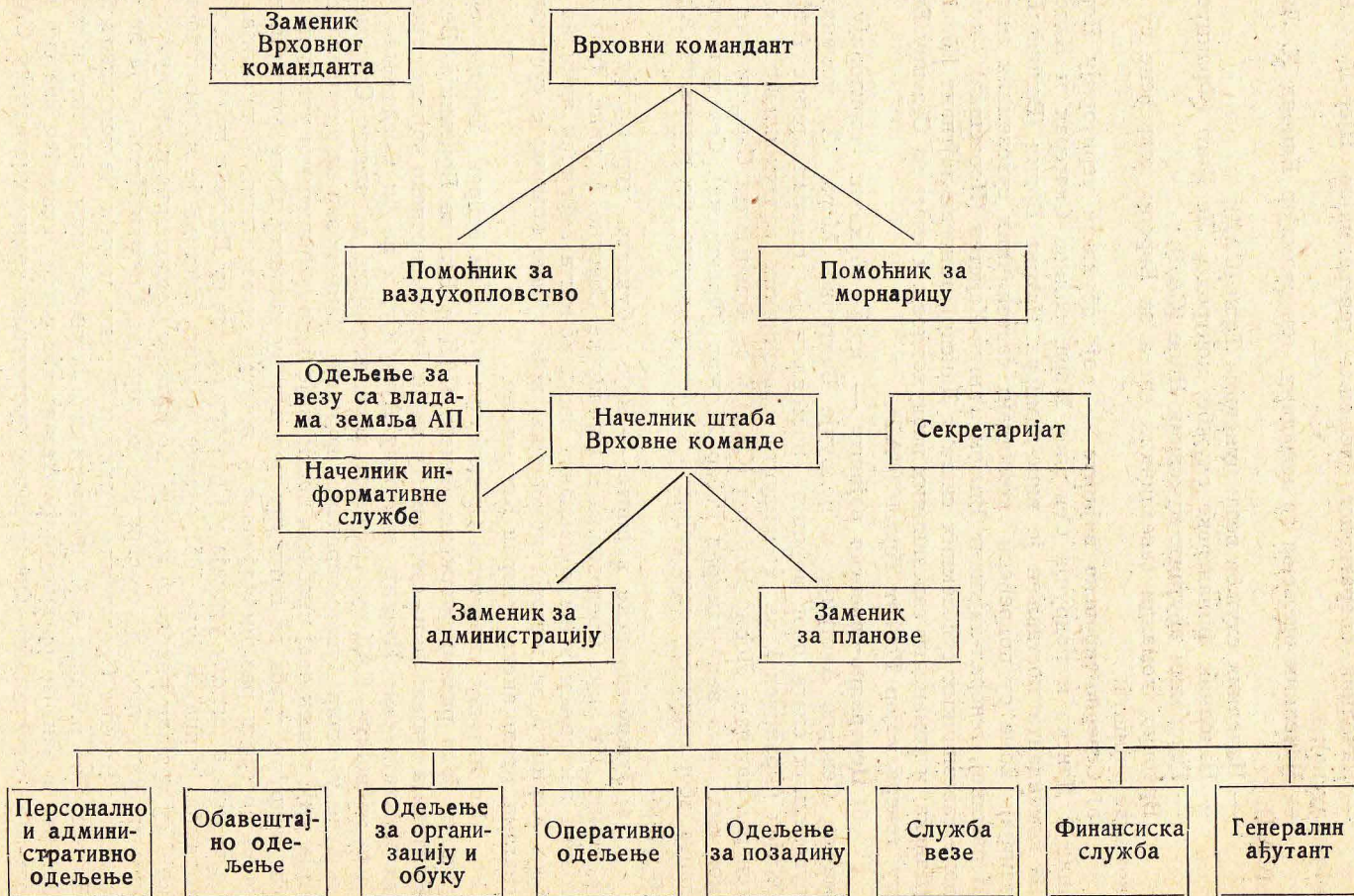
Почетком јануара 1951 године стигао је у Европу генерал Ајзенхауер и после посете свих претставника земаља Атлантског пакта отпочео са радом на формирању команде која је добила званичан назив „Врховна команда савезничких снага за Европу“¹⁾.

2 прила 1951 године генерал Ајзенхауер издао је своју прву заповест у којој наређује активирање Врховне команде. На најважнијим положајима у Врховној команди (види организациску структуру на шеми број 2), која има седиште у Рокенкуру (Rosquencourt, 25 км западно од Париза), налазе се следећи руководиоци:

- Врховни командант: генерал Двајт Ајзенхауер;
- Заменик врховног команданта: фелд-маршал Виконт Монтгомери;
- Помоћник за ваздухопловство: маршал ваздухопловства Хаф Саундерс (Велика Британија);
- Помоћник за морнарицу: адмирал Жорж Лемоније (Француска);
- Начелник штаба: генерал Груентер (САД);
- Заменик начелника штаба за администрацију: генерал-лајтнант Марсел-Морис Карпангије (Француска);
- Заменик начелника штаба за планове: маршал ваздухопловства Едмонд Хадлестон (Велика Британија);
- Начелник одељења за везу: пуковник Бидл (САД);
- Начелник информативне службе: генералмајор Ланем (САД);
- Секретар: пуковник Вуд (САД);
- Начелник персоналног и административног одељења: контра-адмирал Феранте Капони (Италија);
- Начелник обавештајног одељења: генералмајор Теренс Ери (Велика Британија);
- Начелник одељења за организацију и обуку: генералмајор Францис Фестинг (Велика Британија);

¹⁾ Supreme Headquarters, Allied Powers in Europe; скраћеница: SHAPE

Шема бр. 2 — Врховна команда Савезничких снага у Европи

— Начелник оперативног одељења: генералмајор Пјер-Луј Бодс (Француска);

— Начелник одељења за позадину: генералмајор Едмонд Х. Ливиј (САД);

— Начелник служби веза: пуковник Тали (САД);

— Начелник финансиске службе: контролор Ле Биго (Француска);

— Генерални ађутант: пуковник Џонс (САД);

Врховној команди савезничких снага за Европу подређене су три команде војишта:

а) **Северно-европско војиште** — које обухвата територију Норвешке и Данске и подручја Северног Мора, заливе Скагерак и Категат. За команданта постављен је вице-адмирал Патриг Бринд (Велика Британија) коме су подређени командант савезничких сувоземних снага у Норвешкој, генерал-лајтнант Вилем Танген-Ханстен (Норвешка), командант савезничких сувоземних снага у Данској, генерал-лајтнант Ебе Гезц (Данска) и командант савезничких ваздухопловних снага за Северну Европу, генералмајор Роберт Тејлор (САД).

б) **Централно-европско војиште** — које обухвата територију Немачке, Северне Аустрије и подручје Балтичког Мора. За команданта сувоземних снага овог војишта постављен је генерал армије Алфонс Жијен (Француска), за команданта савезничких ваздухопловних снага генерал-лајтнант Лорис Норстед (САД) и за команданта Савезничких поморских снага вице-адмирал Робер Жожар (Француска). Сва три команданта, због важности овог војишта, стоје непосредно под генералом Ајзенхауером.

в) **Јужно-европско војиште** — које обухвата територију Јужне Аустрије, Италије, Средоземља и француске Северне Африке. Јуна 1951 године постављен је за команданта овога војишта амерички адмирал Роберт Керниј а за његовог помоћника, који уједно командује сувоземним снагама, италијански генерал Кастиљоне.

По питању укључења Средоземља у систем одбране Европе постојала су јака размимоилажења између САД и Велике Британије. Велика Британија стајала је на становишту да би Јужно-европско војиште требало да обухвата само Италију и Јужну Аустрију, а да би Средоземље требало издвојити. САД су, насупрот томе, настојале да читаво Средоземље укључе у оквир Јужно-европског војишта. Наименовањем адмирала Кернија није решен овај проблем, пошто није било дефинитивно утврђено која све подручја треба да потпадну под његову команду. Овде, уствари, нису била по среди размимоилажења у погледу стратегиских концепција, већ се радило о питању утицаја у Средоземљу, где су Енглези врло осетљиви. Пштампа је крајем јула 1951 године објавила вест да је на преговорима, који су трајали неколико месеци, по питању Средоземља постигнут споразум, по коме треба да се образује команда за Средњи Исток, која ће обухватати Источно Средоземље, Грчку и Турску, и чији ће командант бити Енглез. Ова команда неће потпасти под Јужно-европско војиште и, ма да ће бити везана за организацију Атлантског пакта, задржаће извесну оперативну самосталност. Ово решење претставља компромис између САД и

Велике Британије, којој је призната главна реч у Источној Средоземљу. С друге стране, америчка флота, која оперише у Источној Средоземљу, неће бити потчињена Команди за Средњи Исток, него ће потпасти под Јужно-европско војиште, што практично значи да су САД задржале могућност да контролишу читав средоземни базен.

Врховна команда поморских снага за Атлант

Фебруара 1951 године објављено је да је за врховног команданта поморских снага на Атлантику постављен амерички адмирал Фехтелер што је изазвало буру негодовања против владе у енглеској јавности и оштре нападе опозиције у парламенту, која је ово постављење окарактерисала као „национално понижење“. Кампања је узела толике размере, да је енглески претседник владе Атли био принуђен да у Парламенту даје образложење зашто се влада сагласила с тим постављењем. Атли је истакао да је надлежност врховног команданта поморских снага за Атлант ограничена искључиво на област Атлантског Океана и да се не односи на британске и европске обалне воде и на Средоземље; да ће заменик врховног команданта бити Енглез и да ће источна зона Атлантика бити под командом команданта британске Домовинске флоте, а западна под командом америчког адмирала. Ова изјава, међутим, није умирила опозицију која је и надаље вршила притисак на владу у циљу да се обеснажи постављење адмирала Фехтелера. Из изјаве америчког генерала Бредлија, претседника Заједничког одбора начелника генералштабова, коју је дас приликом свог боравка у Лондону јуна 1951 године, види се да наименовање адмирала Фехтелера још увек лебди у ваздуху. Оно показује да је британска влада вероватно морала да удовољи тражењу своје опозиције, те Врховна команда поморских снага на Атлантику још увек постоји само на папиру.

Јачина оружаних снага пакта

Као што је већ поменуто, на децембарском заседању Савета атлантског пакта и Комитета одбране у Брислу донета је одлука у погледу почетне јачине оружаних снага пакта. Објављено је да ће команди генерала Ајзенхауера бити потчињене окупационе снаге свих земаља чланица пакта у Немачкој, Аустрији и Слободној Територији Трста. Повезујући ово са одлуком Савета, донетом на септембарском заседању у Њујорку, према којој САД треба да повећају своје окупационе трупе у Немачкој са четири, Велика Британија са две и Француска са пет дивизија, садашњом јачином окупационих трупа и изјавом италијанског министра одбране, Пађијардија, да ће Италија до краја 1951 године ставити на расположење три дивизије, може се закључити да ће генерал Ајзенхауер почетком 1952 године располагати са двадесет и две дивизије. Од тога ће вероватно бити једанаест пешадских, десет оклопних и једна планинска дивизија. Овоме треба додати једну канадску бригаду у јачини око 5.000 људи, која треба да стигне у Европу крајем 1951 године, по један дански и норвешки пук,

који се налази на окупационој дужности у Немачкој, и један амерички пук на Слободној Територији Трста.

Од ваздухопловства под команду генерала Ајзенхауера досада су укључене: 3 америчка ваздушна армија, стационарирана у Великој Британији, састава две бомбардерске и једне ловачке дивизије (добиле још једну бомбардерску дивизију која треба да стигне до краја 1951 године) и по једна америчка, британска и француска ваздушна дивизија, које су стационариране у Немачкој. Састав поморских снага није још утврђен, и зависи од тога како ће се решити питање Средоземља.

Ове снаге свакако су недовољне за одбрану Европе и оне ће се, према изјавама појединих највиших државних и војних руководиоца земаља Атлантског пакта, постепено повећавати. Поставља се питање колике су снаге и средства потребни за успешно извршење овог задатка, односно какви су планови земаља Атлантског пакта у погледу повећавања њихових оружаних снага. Интересантно је мишљење које је поводом тога изнео Ф. О. Микше у америчком војном часопису »Military Review«¹. Према његовој процени СССР може у току првих шест недеља да баца против Запада у Европу око 120 дивизија. Овај би се број у току наредних шест месеци попео на 250 дивизија, не рачунајући око 35 несигурних дивизија сателита. Узимајући у обзир надмоћност Запада у погледу квалитета наоружања и остале војне технике, писац сматра да би за извођење активне одбране, која би омогућавала вршење одлучних противудара, биле потребне снаге у јачини од две трећине ефектива агресора. Према томе, Запад би у случају рата могао бацити на фронт у току првих шест недеља око деведесет, а у току наредних шест месеци око 150 дивизија, од чега на поједине земље отпада:

Земља	Број дивизија за шест недеља	Број дивизија за шест месеци
САД	7	20
Велика Британија	10	15
Француска	40	60
Белгија	8	12
Холандија	6	10
Италија	12	25
Норвешка	3—4	5
Данска	2—3	3
Укупно:	90	150

Међутим, посматрајући садашње стање оружаних снага земаља Атлантског пакта, писац закључује да ће бити потребно најмање три године упорног рада и снажне материјалне помоћи од стране САД да би се могла достићи јачина од око 60 дивизија, што, по мишљењу писца, у најбољем случају може да буде довољно за пасивну одбрану на линији: Килски Канал, река Рајна, Алпи. Недостајало би, дакле, још увек око

¹) »Atlantic Pact and Germany«, Military Review, March 1950.

тридесет дивизија које би могла дати Западна Немачка, уколико би јој се дозволило да се ремилитаризује. Из тога Микше изводи закључак да је у циљу одбране Европе неопходно потребно наоружати Немачку.

Питање поновног наоружања Западне Немачке први пут је расправљано у оквиру Атлантског пакта на септембарском заседању Савета у Њу-јорку. САД су се зумале за стварање самосталне Немачке армије, док је Велика Британија сматрала да немачки допринос треба да буде у формацијама батаљона који би били укључени у јединице Америчке, Британске и Француске армије. Француска је била још уздржљивија и предлагала је да немачки допринос буде у облику радних батаљона. Овакав став Французи су мотивисали неповерењем у Немачку што је резултат горког искуства из прошлости, али ово претставља само један део истине, пошто узрок таквом ставу треба тражити и у бојазни од конкуренције немачке тешке индустрије, која би се развила на бази ремилитаризације, што важи и за опредељивање енглеског става. Међутим, код САД то није случај, пошто је амерички капитал после Другог светског рата у Западној Немачкој стекао веома јаке позиције.

Пошто су на децембарском заседању у Брислу Велика Британија и Француска донекле попустиле по том питању, постигнуто је компромисно решење према коме би немачке јединице требале да буду формиране у тактичке борбене групе јачине 4—5.000 људи, без тешког наоружања. Према бриселском договору целокупни немачки ефективи не смеју да превазиђу једну петину снага Атлантског пакта.

Међутим, влада у Бону била је свесна да је у овој ситуацији порасла вредност Западне Немачке. У преговорима са савезничком Високом комисијом, који су вођени по питању стварања немачких војних јединица, Бонска влада дала је до знања да наведене услове прихватити и у марту 1951 године затражила је да јој се дозволи образовање властите армије у јачини од дванаест дивизија са по 20.000 људи.

По питању ремилитаризације Западне Немачке, до данас није постигнут споразум. САД су остале при своме ранијем становишту да је Западно-немачка армија битна за одбрану Европе, што је потврдио и генерал Ајзенхауер после доласка у Европу, када је указао на потребу стварања Немачке армије у јачини од око 300.000 људи. Данас се већ може рећи да није више питање у томе да ли ће или неће доћи до стварања Немачке армије, него у томе када ће доћи и колики ће бити њени ефективи. Часопис »Military Review« од марта 1951 године доноси вест да се предвиђа да Западна Немачка до краја 1953 године формира десет дивизија, што показује да Американци рачунају на доста брзо решење овог проблема.

Часопис на истом месту доноси шематски приказ јачине оружаних снага Атлантског пакта коју, наводно, треба да постигну у току 1953 године. Према овим подацима, оружане снаге пакта имаће укупно 62 дивизије, од чега 20 француских, 10 америчких, 10 западно-немачких, 10 италијанских, 7 белгијских, холандских и луксембуршких и 5 британских.

Истакнути амерички економиста Пол Хофман, бивши администратор Маршаловог плана, у својој књизи „Мир се може постићи“¹⁾, која је

¹⁾ Paul G. Hoffman: »Peace can be won«, New York, 1951.

недавно изашла из штампе, наводи да Западна Немачка, уз помоћ САД, у току 1953 године мора формирати најмање педесет дивизија. Додајући десет америчких дивизија, ови се подаци, углавном, слажу са наводима часописа »Military Review«, а, с обзиром на озбиљност оба наведена извора, могу се сматрати као веома вероватни.

Јачина од 60 дивизија је управо она за коју Микше сматра да би била потребна за извођење пасивне одбране на линији Килски Канал, Рајна, Алпи. Повезујући ово мишљење — које несумњиво у извесној мери претставља одраз мишљења америчких војних кругова — са горе наведеним подацима може се извести закључак да ће земље Атлантског пакта, до краја 1953 године, образовати оружану силу која ће бити довољно јака да задржи први налет агресора и створи потребно време за довлачење свежих снага, способних да одбаце агресора и одбране Европу.

У подизању одбранбене способности земаља Атлантског пакта највеће напоре данас улажу САД, а затим Велика Британија, јер су оне почеле да спроводе обимне планове наоружања и изградње оружаних снага. Обим припрема осталих земаља Западне Европе, ма да су у односу на раније године процентуално повећале своје војне буџете, још није такав да би се могло очекивати да ће у ближој будућности изградити јаку оружану силу. Готово код свих земаља осећа се тенденција да на име војне помоћи што више извуку од САД, а да саме што мање жртвују.

Ово је нарочито дошло до изражаја у последње време када је постало све очигледније да су кинеске и северно-корејске снаге у Кореји претрпеле пораз и када је сазивањем састанка четворице заменика министара иностраних послова у Паризу уследило извесно попуштање затегнутости у међународној ситуацији.

Према подацима из штампе, Француска не успева да развија оружане снаге према плану који је прихваћен у оквиру Атлантског пакта и вероватно је да оне неће достићи предвиђену јачину. Истакнути политички и војни руководиоци САД критиковали су поједине земље Западне Европе, а нарочито Француску и Белгију, да не чине довољне напоре у погледу подизања одбранбене способности и да се сувише ослањају на америчку помоћ.

Овакво стање није остало незапажено у Совјетском Савезу. Понуде за обуставу непријатељства у Кореји несумњиво је маневар који, поред осталог, има за циљ да у Западној Европи створи утисак да не претстоји непосредна ратна опасност и претпоставља покушај да се осујете већ прихваћени планови изградње оружане силе Атлантског пакта.
